אשתו שוטה מביא אף שאינה חייבת במצות ונ׳ דמהאי קרא ילפי׳ לה ג״כ דאדם מביא קרבן עשיר על אשתו דהא חזינן דמביא על שוטה אלמא דהחיוב עליו, ולפ״ז שפיר מקומו אחר קרבן עשיר לומר שאם הוא עשיר אף שהיא עניה או שוטה מביא עליה קרבן עשיר ורק אם שתיהן עניים אז מביא קרבן עני.

ו, ח. ביולדת עשירה כתיב בן יונה או תור הקדים בן יונה לתור ובעני׳ כתיב ב׳ תורים או ב׳ בני יונה וכבר למדו מזה בכריתות כ״ח א׳ דשניהן שקולין, ויש ליתן טעם דבעשירה הקדים בן יונה דאע״פ שהיא עשירה רשאה להביא בן יונה שהוא הקטן ושניהן שקולין, ובעני׳ הקדים תור דאע״פ שהיא עני׳ ואין משגת רק לבן יונה מותרת להביא תור דשניהן שקולין, ואע״ג דעני שהביא קרבן עשיר בלא״ה יצא שם זה רק בדיעבד כדמשמע ברמב״ם פ״י משגגות הי״ג וכן בלשון המשנה נגעים פי״ד מי״ב ע״ש. [והעירוני דהר״ש בנגעים לא כ״כ].

צריך טעם למה ביולדת חילקה תורה בעולתה בין עני׳ לעשירה וחטאתה לעולם עוף. וי״ל דבנדה ל״א ב׳ אר״ש מפני מה יולדת מביאה קרבן שבשעה שכורעת ללד נשבעת שלא תזקק לבעלה מתקיף לה רב יוסף והא מזידה היא ובחרטה תליא מילתא ועוד קרבן שבועה בעיא לאתויי, וי״ל דגם ר״ש לא סבר שנשבעת ממש דא״כ צריכה התרה אלא מהרהרת לישבע וכן אמרו בב״ר פ״כ מרפרפת בלבה, ועולה באה על הרהור הלב כמ״ש בירו׳ יומא פ״ח ה״ז ובירו׳ שבועות פ״א ה״ו, ולכן אמרה תורה בעולה שיהא כמו קרבן שבועה שיש חילוק בין עני לעשיר אבל החטאת אינו אלא משום טומאה כמו זבה לכן מביאה תמיד עוף כזבה.

פי״ג. ב. אדם כי יהיה בעור בשרו וגו׳. במשנה רפ״ג דנגעים הכל מטמאין בנגעים חוץ מן העכו״ם וגר תושב. ובר״ש שם רפי״ב מביא מ״ש בתו״כ (פרשה ה׳ סע״ז) אחוזתכם מיטמאה בנגעים ואין אחוזת עכו״ם מיטמאה בנגעים וכשם שאין אחוזתם מיטמאה בנגעים כך אין בגדיהם וגופן מיטמאה בנגעים, ובמל״מ פ״ט מהלכות טו״צ ה״א כתב דבתו״כ שלפנינו ל״ג וגופן ושכ״מ מפיה״מ להרמב״ם ברפי״ב דנגעים ולפי״ז ממעטינן לה מדכתיב אדם ואתם קרויים אדם ואין עכו״ם קרויים אדם עיי״ש. ונשאלתי דלפמש״כ הרמב״ם שם בפט״ז ה״ט שהנגעים באים לאדם לרמז לו שיעשה תשובה מלשה״ר עיי״ש א״כ למה לי קרא למעט שעכו״ם אינם מטמאים בנגעים וכי הקב״ה שולח רמזים לגוי שיחזור בתשובה, וכ״ה גם לשון הרמב״ם שם צרעת אינו ממנהגו של עולם אלא אות ופלא היה בישראל כדי להזהירן מלשה״ר. ואפ״ל עפ״ד המדרש רבה (בבראשית פרשה פ״ח ס״א) לא היו ראויין אוה״ע שיהיה בהם דוויים וסכופים (לפי שהעוה״ז שלהם הוא, רש״י) ולמה יש בהם, אלא שלא יהיו מונים את ישראל ואומרין להם אומה של דוויים וסכופים אתם וכו׳ ור״ש בר״נ אמר לא היו אוה״ע ראויים שיהיה בהם מעלה חטטים ולמה יש בהם מעלה חטטים אלא שלא יהיו מונים את ישראל ואומרין להם אומה של מצורעים אתם וכו׳, ולהכי ס״ד שיטמאו בנגעים כמו ישראל ולזה הוצרך קרא למעטם.

בב״ר פפ״ח ס״א, מכל פשעי הצילני חרפת נבל אל תשימני (תהלים ל״ט ט׳), ר׳ חמא בר חנינא אמר לא היו ראויין אומות העולם שיהיה בהם דווים וסכופין [חולים ומעונים לפי שהעוה״ז שלהן הוא, רש״י], ולמה יש בהם דווים וסכופין אלא שלא יהיו מונים את ישראל ואומרין להם אומה של דוויים וסכופין אתם על שם חרפת נבל אל תשימני. ור׳ שמואל בר נחמן אמר, לא היו אוה״ע ראויים שיהיה בהם מעלה חטטים ולמה יש בהם מעלה חטטים אלא שלא יהיו מונין את ישראל ואומרים להם לא אומה של מצורעים אתם על שם חרפת נבל אל תשימני. וכן פרש״י בתהלים שם חרפת עשו הנבל אל תשימני הבא גם עליו נגעים ומכאובים שלא יוכל לומר לי אתם לוקים ואנו אין אנו

הודפס מאתר אוצר החכמה

לוקים והתפלה הזאת גרמה להביא יסורי חלאים על האומות של גוים. וצ״ע הרי כתיב (בראשית י״ב י״ז) וינגע ה׳ את פרעה נגעים גדולים, ואמרו בב״ר (פמ״א ס״א) בצרעת לקה, ופרעה זה היה קודם דוד, וגם על קין אמרו בב״ר (פכ״ב סי״ב) שלקה בצרעת, וכן אבימלך לקה בצרעת (ב״ר פמ״א ס״ב), ופרעה שהיה בימי משה נצטרע (שמו״ר פ״א סל״ד), ובת פרעה מצורעת היתה (שם סי׳ כ״ג), ועבדי פרעה לקו בצרעת (שם פי״א ס״ו). ואין לומר שממתן תורה ואילך לא היו נגעים אצל הגוים וע״ז ביקש דוד שיתן עליהם שוב נגעים, שהרי בגלית כתיב (ש״א י״ז מ״ו) היום הזה יסגרך ה׳ בידי, ודרשו חז״ל (ויק״ר פי״ז ס״ג) שנצטרע, וזה היה אחר מתן תורה, וא״א לומר שזה היה אחר תפלת דוד שהרי אחר פסוק דחרפת נבל אל תשימני, כתיב הסר מעלי נגעך, ומסתמא אזיל על מה שנתנגע כשחטא בבת שבע (וצ״ע בחז״ל), וזה ודאי היה אחרי מעשה דגלית, וש״מ דאף אחר מתן תורה וגם לפני תפלתו של דוד היה נגעים אצל הגוים, וצ״ע.

שאת או ספחת או בהרת. הנה מה שהטיל הכתוב ספחת בין שאת לבהרת כבר דרשו ע״ז יומא פ״ח ה״ז אבל צריך טעם למה הקדים שאת לבהרת הרי בהרת עזה כשלג ושאת פחותה הימנה ובמשנה דנגעים הקדים בהרת. וי״ל כדאמרי׳ במדרש (ויק״ר פי״ז סי׳ ד׳) אין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחלה כו׳ ואף נגעים הבאים על האדם תחלה הם באים לביתו חזר בו טעון חליצה ואם לאו טעון נתיצה הרי הן באין על בגדיו חזר בו טעון כביסה ואם לאו טעון שריפה הרי הן באים על גופו חזר בו יטהר ואם לאו בדד ישב ע״כ וגם כאן בתחלה הקב״ה שולח עליו שאת שהיא קלה ואם לא חזר בו שולח עליו בהרת (ועי׳ ספרי סוף בהעלתך והנה מרים מצורעת כשלג מלמד שנצטרעה בעזה והיינו משום חומר לה״ר).

והובא אל אהרן הכהן וגו׳. אמרו בזוה״ק תזריע מ״ח א׳ כל הרואה נגע באדם חייב להביאו אל הכהן. וי״ל למה בכל טמא אין דין שחייבין להביאו לת״ח שיאמר לו שהוא טמא. וי״ל שבכל הטמאים הוא טמא אע״ג שלא טימאוהו וע״כ יבא לשאול אם הוא טמא או לא, אבל בנגעים שהדין שאע״פ שיש בו נגע טמא כ״ז שלא טימאהו הכהן אינו טמא בודאי לא ירצה לבא לכהן שיטמאהו וירצה לישאר כך לכן חייבה תורה לכל הרואה שיביאנו לכהן.

יג. כולו הפך לבן טהור הוא. יש ליתן טעם על מה שהתורה טיהרתו, דהנה הטעם שהתורה אמרה בדד ישב מחוץ למחנה מושבו משום שהצרעת מחלה מדבקת ויכול להזיק לכל הסמוך לו כמ״ש בויק״ר פט״ז סי׳ ג׳ ר״י אמר אסור ללילך במזרחו של מצורע ד׳ אמות ור״ש אמר אפי׳ מאה אמה במקום שהרוח יוצא ר״מ לא אכל ביעי מן מבואה דמצורע ר׳ אמי ור׳ אסי לא הוו עיילי למבואתו של מצורע ר״ל כד הוה חמי חד מינייהו במדינתא מרגם להו באבניא א״ל פוק לאתרך לא תזהום ברייתא דתני ר׳ חייא בדד ישב לבדו ישב ר״א בר״ש כד חמי חד מינייהו הוה מיטמר מיני׳ וכו׳, והטעם דהקב״ה עשה טבע כזה למצורע הוא כדי שיתרחקו ממנו כמ״ש בערכין ט״ז ב׳ הוא הפריש בין איש לאשתו לפיכך אמרה תורה בדד ישב, והנה צרעת הוא כגריס ויכול לכסותו שלא יראו שהוא מצורע ויתקרבו אליו לפיכך הזהירה תורה בדד ישב ויש לו איסור לבא בין אנשים וגם טומאה וצריך להכריז שהוא טמא כמש״כ וטמא טמא יקרא אבל מי שכולו הפך לבן אין יכול לכסות את הנגע וכולם יברחו ממנו לכן א״צ לטמאותו דבלא״ה לא יתקרבו אליו וכל הרואהו בורח לכן לא טימאתו התורה, אך דצ״ע דאיתא בתו״כ (והביאו הרמב״ם פ״ח מטו״צ הי״ב) שאם ניתק כל ראשו וכל זקנו בנגע טהור הוא ושם גם אפשר לכסות וכן בנגעי בגדים פסק הרמב״ם בפי״ב ה״ח דטהור ושמא לא פליג רחמנא וצ״ע.

יד. וביום הראות בו בשר חי יטמא. צריך טעם למה כתבה תורה טומאת פסיון גבי בהרת וטומאת מחי׳ גבי שאת ובתו״כ למדו מג״ש

הודפס מאתר אוצר החכמה